

2022_Anul AGÂRBICEANU (XXVIII): să nu ne fie rușine a ieși în lume ...!

- după unire, Astra nu a încetat să pipăe nevoile actuale!

- Astra să nu se schimbe într'o instituție medicală?

Buletinul eugenic și biopolitic!

„Astra” nu a încetat să pipăe nevoile actuale cele mai arzătoare ale satelor și orașelor!

A înființat muzeul „Unirii” la Alba-Iulia și muzeul Avram Iancu în casele Craiului Munților!

Ce este ASTRA?

Sănătatea primejduită a poporului întors după patru ani de pe fronturi

imperativ de conservare națională a Statului român printr'un popor român sănătos!

Suflet sănătos în trup sănătos

„Astra” să nu se schimbe într'o instituție medicală!

2022 pe urmele lui Ion Agârbiceanu 2022

șagunism - tribunism

Anul Agârbiceanu Anul tinerilor oțeliți!

prof. Pamfil Matei (n. 1942)

PAMFIL MATEI
ASTRA
ASOCIAȚIUNEA TRANSILVANĂ
PENTRU LITERATURA ROMÂNĂ
ȘI CULTURA POPORULUI ROMÂN
1861-1950
EDITURA DACIA

Istoria Asociațiunii ASTRA poate fi descoperită lecturând lucrarea monografică «„Asociațiunea Transilvană pentru Literatura Română și Cultura Poporului Român” (ASTRA) și rolul ei în cultura națională (1861-1950)» apărută - în 1986-, la Cluj-Napoca. Menționăm că lucrarea - elaborată de prof. univ. dr. Pamfil Matei (30 august 1942, com. Albac), doctor în filologie al facultății din Universitatea Babeș-Bolyai Cluj Napoca - este cea mai completă și valoroasă monografie a asociațiunii. De altfel, lucrarea a fost tema tezei de doctorat, conducător fiind istoricul literar Iosif Pervain, profesorul clujean fiind unul din cei mai importanți cercetători ai Școlii Ardelene. Prof. dr. Pamfil Matei a dedicat monografia memoriei părinților săi - Sofia și Ioan -, domnia sa fiind unul din cei 17 copii, toți răzbind în viață prin propriile lor puteri. După o carieră de excepție (profesor la Colegiul Național Gheorghe Lazăr, profesor și director la Colegiul Național Octavian Goga, director al Teatrului de Stat „Radu Stanca”, decan al Facultății de Filologie și Istorie din Sibiu), prof. dr. Pamfil Matei mi-a mărturisit că dorința sa este ca tinerele generații să continue „greul drum al elaborării acestei modeste contribuții la mai buna cunoaștere și dreapta apreciere a unei importante pagini a zbuciumatei istorii a Transilvaniei”. În „Considerații introductive”, prof. Pamfil Matei prezintă contextul fondării; am reținut temerea lui Aron Florian: «În actul de fundațiune, Avram Iancu, Axente Sever și Simion Balint au încredințat lui

G. Barițiu, Andrei Mureșanu, Pavel Vasici, Aron Florian și Gabriel Dorgo misiunea de a întocmi statutele ce urmau a fi supuse aprobării guvernului, și de acționa ca **societatea literară să fie în așa fel organizată „încât să nu ne fie rușine a ieși în lume cu dînsa”** - cum îi scria Aron Florian lui G. Barițiu, la 21 aprilie/3 mai 1852, ...».

În calitate de președinte al Filialei Sibiu a Societății Cultural - Patriotice „**Avram Iancu**”, prof. dr.Pamfil Matei sublinia - odată în plus - că «istoria „Asociațiunii ...” nu a cunoscut numai realizări de seamă sau progrese evidente și continue (...) toate obținute prin eforturi deosebite, prin sacrificii chiar, de generații succesive de cărturari și alți oameni de bine, uniți de o cauză patriotică pilduitoare». Monografia valorifică încă șase studii publicate de scriitorul Ion Agârbiceanu (a se vedea Bibliografia): „Secțiunile literare-științifice ale Astei” (1930), „În prag de vremuri noi” (1930), „Colaborarea Astei cu alte societăți culturale” (1930), „Manifestații artistice la sate” (1939), „Astra și revizionismul” (1936), „Comandamente ale zilelor de azi” (1939).

Continuăm reproducerea studiului „*Asociațiunea transilvană pentru literatura și cultura poporului român - ASTRA*Ce a fost? - Ce este? - Ce vrea să fie? Necesitatea din care a răsărit Astra*”: «**După unire**, „Astra” a reușit să aibă câteva organizații județene cu activitate atât de intensă încât toate despărțămintele ei dinainte de unire nu au putut arăta într’un an rezultatul pe care-l dau două-trei despărțăminte județene de azi. **După unire**, „Astra” a luat contact cu alte societăți culturale românești și pentru întâia oară în viața ei, **a descins cu tot fastul în București, prilejuind serbări culturale și de înfrățire românească neuitate**. La congresele ei au participat oficial celelalte societăți culturale și la dorința Basarabenilor a ajutat la înființarea regionalei „**Astra basarabeană**”, care a luat în scurt timp un mare avânt prin membrii localnici, după ce mai înainte au dat greș toate încercările altor asociații similare de a organiza culturalicește satele Basarabiei. Tot după unire s’a înființat și un despărțământ, o regională dobrogeană a „**Astei**”. Cu prilejul jubileului lui Avram Iancu, Astra a organizat marile serbări dela Câmpeni și Vidra, în prezența **președintelui ei de onoare**, Regele întregitor de neam **Ferdinand I. A înființat muzeul „Unirii”** la Alba-Iulia și **muzeul Avram Iancu în casele Craiului Munților**. În libertate, „Astra” a început să respire larg, să treacă la acțiuni de linii mari, așa cum se și convenia în noile împrejurări. În 1930 a convocat și a condus **marele Congres cultural din Sibiu**, la care au participat toate societățile culturale din România, sesizată de o mare problemă arzătoare și azi: **Colaborarea și armonizarea activității acestor societăți** pe temeiul repartizării muncii și a câmpului de activitate pentru fiecare. Continuând din an în an, cu puteri sporite, activitatea sa culturală, folosindu-se de mijloacele din trecut, „Astra” nu a încetat **să pipăe nevoile actuale cele mai arzătoare** ale satelor și orașelor. Și ce a izbit, după războiu, mai întâi atențiunea sa?

Sănătatea primejduită a poporului întors după patru ani de pe fronturi. Vechea grije a „Astei” pentru sănătatea nației a îmbrăcat acum forma unui **imperativ de conservare națională a Statului român printr’un popor român sănătos**. Asigurarea viitorului României mari atârnă în primul rând de **vitalitatea biologică a poporului**. De aceea, ani de-a-rândul, după unire, Astra prin Secția sa medicală și biopolitică a deschis o adevărată cruciadă împotriva bolilor molipsitoare, încât la un moment dat unii se temeau ca „Astra” **să nu se schimbe într’o instituție medicală**. Dar era și mai este încă, tocmai activitatea de care are mai mare nevoie poporul întors din molimele războiului. „Astra” a făcut consultații pe teren, în echipe de medici a stat săptămâni întregi în mijlocul poporului, a examinat multe mii de bolnavi și le-a dat primele îngrijiri. Tot sub raportul sănătății naționale, pentru creșterea unor

generații viguroase, „Astra” a organizat subsecția de Educație care ne-a dat admirabila organizare a tinerimii dela sate în „Șoimii Carpaților”. Pentru această educație e aproape terminat la Cluj cel mai modern Stadion.

Această organizare are ca deviză: „*Suflet sănătos în trup sănătos*” și nu e a se confunda cu alte organizații pur sportive. „Șoimii” au coruri, dau reprezentanții teatrale, etc. În anii de după războiu, „Astra” a adus pentru întâia oară să se producă la oraș, corurile și echipele teatrale sătești. Tot după unire „Astra” a schimbat cadrul descinderilor intelectualilor la sate, plasând acum conferințele de obicei în cadrul unui festival cultural, a însoțirii ei de proiecțiuni, a împărțirii de altoi, a consultațiilor pe teren, a vizitelor locuințelor țărănești sub raport igienic; a ajutat la ridicarea caselor culturale, a sporit și a îmbogățit bibliotecile populare, a răspândit cartea bună, prin Secretariatul Secțiilor, a colaborat continuu la presa poporală, cu articole de îndrumări în diferite ramuri ale vieții. A îmbogățit muzeul și Biblioteca centrală, a continuat tipărirea rev. „Transilvania”, „Biblioteca pentru intelectuali”, „Biblioteca poporală”, a editat diferite lucrări de popularizare a științei în biblioteca singuraticilor Secțiunii. Pornind dela nevoile actualității, „Astra” a sporit în anii din urmă publicațiile sale cu „Buletinul eugenic și biopolitic”, cu marea revistă publicată în limba franceză „Revue de Transylvanie” în care se combat științific argumentele revizionismului maghiar; a ajutat la editarea revistei de cultură generală „Gând românesc”. În aceeași vreme „Astra”, a utilizat mereu și toate mijloacele de culturalizare dinainte de războiu, înzecind și însutind conferințele populare și pentru intelectuali, etc. Conducerea centrală a ținut un contact tot mai strâns cu despărțămintele, cei din urmă doi președinți vizitându-le pe toate, înafară de alți membrii ai comitetului central. Se dă despărțămintelor un program de lucru tot mai bine elaborat, mai sistematizat, cu directive unice cu o ideologie proprie biopolitică».

(va urma)

Marius HALMAGHI

Sursa online:

<https://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2021-anul-agarbiceanu-xxviii-sa-nu-ne-fie-rusine-a-iesi-in-lume--dupa-unire-astra-nu-a-incetat-sa-pipae-nevoile-actuale-astra-sa-nu-se-schimbe-intro-institutie-medicala-165299.html>

Tribuna
Dintotdeauna pentru totdeauna!

Eveniment Actualitate Stiri de pe strada mea Sport Cultura Sanatate Timp liber Tribuna femeilor Descopera lumea

2021-Anul Agârbiceanu (XXVIII): să nu ne fie rușine a ieși în lume ...! - după unire, Astra nu a încetat să pipăe nevoile actuale! - Astra să nu se schimbe într'o instituție medicală?

Marius HALMAGHI 10.07.2022 21:16 178 vizualizari 0 comentarii

În: *Tribuna*, 10 iulie 2022